

Laidiens: **30.06.2015., Nr. 125**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2015/125.10**

Ministru kabineta noteikumi Nr.335

Rīgā 2015.gada 30.jūnijā (prot. Nr.30 55.§)

Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 243-15 "Sašķidrinātās naftas gāzes iekšējo un ārējo gāzesvadu sistēma"

*Izdoti saskaņā ar Būvniecības likuma
5.panta pirmās daļas 3.punktu*

1. Noteikumi apstiprina Latvijas būvnormatīvu LBN 243-15 "Sašķidrinātās naftas gāzes iekšējo un ārējo gāzesvadu sistēma" (turpmāk – Latvijas būvnormatīvs LBN 243-15).
2. Ekonomikas ministrija iesaka nacionālajai standartizācijas institūcijai saistībā ar šiem noteikumiem izstrādājamo, adaptējamo un piemērojamo standartu sarakstu.
3. Nacionālā standartizācijas institūcija publicē tīmekļvietnē www.lvs.lv to Latvijas nacionālo standartu sarakstu, kurus piemēro Latvijas būvnormatīva LBN 243-15 izpildei.
4. Būvprojekti, kuri noteiktā kārtībā izstrādāti un saskaņoti līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai atbilstoši attiecīgajā laikposmā piemēroto normatīvo aktu prasībām, nav jāpārstrādā atbilstoši Latvijas būvnormatīvā LBN 243-15 noteiktajām prasībām. Būvprojektus, kuri izstrādāti, pamatojoties uz plānošanas un arhitektūras uzdevumiem, kas izsniegti līdz 2014. gada 1. oktobrim, var nepārstrādāt atbilstoši šo noteikumu prasībām.

Ministru prezidente *Laimdota Straujuma*

Ekonomikas ministra vietā –
veselības ministrs *Guntis Belēvičs*

Ekonomikas ministrijas iesniegtajā redakcijā

Apstiprināts ar
Ministru kabineta
2015.gada 30.jūnija
noteikumiem Nr.335

Latvijas būvnormatīvs LBN 243 - 15 "Sašķidrinātās naftas gāzes iekšējo un ārējo gāzesvadu sistēma"

1.Vispārīgie jautājumi

1. Būvnormatīvs nosaka tehniskās prasības sašķidrinātās naftas gāzes iekšējo un ārējo gāzesvadu sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) projektēšanai, darbiem un pieņemšanai ekspluatācijā.
2. Būvnormatīvā lietoti šādi termini:
 - 2.1. sašķidrinātā naftas gāze - (turpmāk – gāze)ogļūdeņražu vieglās frakcijas, ko veido propāns un butāns vai to abu kombināciju gāze;
 - 2.2. gāzes iekšējo gāzesvadu sistēma (turpmāk – iekšējo gāzesvadu sistēma) – gāzes cauruļvadu sistēma (gāzes regulēšanas iekārtas, caurules, veidgabali, noslēgierīces, vārsti, izpūšanas sveces u.c. no ievada noslēgierīces līdz gāzes iekārtai) un gāzes iekārta;
 - 2.3. gāzes ārējo gāzesvadu sistēma - (turpmāk – ārējo gāzesvadu sistēma) gāzesvadi, noslēgierīces, iekārtas, aparātūra no pievienošanās vietas tvertnei vai tvertņu grupai līdz iekšējo gāzesvadu sistēmai;
 - 2.4. gāzesvadu sistēma - gāzes iekšējo un ārējo gāzesvadu sistēma;
 - 2.5. pievads - gāzesvadu sistēmas cauruļvads ar sistēmas iekārtām ar tvertni vai tvertņu grupu līdz ievada noslēgierīcei;
 - 2.6. ievads - gāzesvada mezgls, kas paredzēts ārējo gāzesvadu sistēmas savienošanai ar iekšējo gāzesvadu sistēmu;
 - 2.7. būvprojekts - gāzesvadu sistēmas būvniecības iecerei nepieciešamo grafisko un teksta dokumentu kopums;
 - 2.8. tehniskais risinājums - nepieciešamais grafisko un teksta dokumentu kopums, kas ataino gāzesvadu sistēmas būvdarbu un remontdarbu risinājumu;
 - 2.9. darbi - būvdarbi, kurus veic gāzesvadu sistēmas ierīkošanai (montāžai, novietošanai), pārbūvei, atjaunošanai, iekonservēšanai un nojaukšanai (demontāžai), un remontdarbi, kurus veic gāzesvadu sistēmas drošai ekspluatācijai, avāriju novēršanai un seku likvidēšanai, kas ietver daļēju vai pilnīgu atsevišķu gāzesvadu, sistēmas iekārtu, komplektējošo izstrādājumu nomaiņu, u.c.;
 - 2.10. gāzes aparāts - aparāts, kurā kā kurināmais tiek izmantota gāze;
 - 2.11. gāzes iekārta - iekārta no noslēgierīces pirms gāzes aparāta līdz dūmgāzu novadišanas ierīces izejai. Gāzes iekārta sastāv no gāzesvada, kas savieno gāzes aparātu un noslēgierīci pirms tā, gāzes aparāta, gāzes sadegšanai nepieciešamā gaisa pievadīšanas un dūmgāzu novadišanas ierīcēm;
 - 2.12. mērāparāts - ierīce, kas paredzēta mērījumu veikšanai atsevišķi vai kopā ar palīgierīcēm;
 - 2.13. apvalkcaurule - caurule, kas paredzēta gāzesvadu aizsardzībai pret ārējo slodžu iedarbību, mehāniskiem bojājumiem, klejojošām strāvām tā šķērsojuma vietās ar inženierbūvēm;
 - 2.14. komplektējošie izstrādājumi - gāzesvadu sistēmas caurules, veidgabali, noslēgierīces, kompensatori, filtri, regulatori, apvalkcaurules, kontrolcaurulītes, kapes, kontrolmērpunkti un citi izstrādājumi;
 - 2.15. izolējošs savienojums - savienojums, kas paredzēts cauruļvadu sistēmas elektrovadāmības pārtraukšanai;
 - 2.16. noslēgierīce - ierīce, kas paredzēta gāzes plūsmas pārtraukšanai gāzesvadu sistēmā;
 - 2.17. pretplūsmas novēršanas ierīce - drošības ierīce, kas sāk darboties, ja rodas pretēja virziena gāzes plūsma;
 - 2.18. gāzes uzskaites iekārtas - gāzes patēriņa skaitītājs (turpmāk - PSK - skapī izvietota iekārta, kas ietver mērīerīci gāzes patēriņa plūsmas tilpuma mērīšanai) un gāzes uzskaites mezgls (turpmāk - GUM - telpā izvietota iekārta, kas ietver mērīerīci gāzes patēriņa plūsmas tilpuma mērīšanai);

- 2.19. gāzes regulēšanas mezgls - (turpmāk - GRM) iekārtu komplekss gāzesvadu sistēmā, kas paredzēts gāzes spiediena regulēšanai un tā uzturēšanai noteiktajās robežās neatkarīgi no gāzes patēriņa svārstībām, ar vai bez GUM, izvietots būves telpā, kurā uzstādītas iekārtas, kas patērē gāzi, vai būves telpā, kuru ar minēto telpu savieno bezdurvju aile;
- 2.20. skapjveida gāzes regulēšanas punkts - (turpmāk - SGRP) iekārtu komplekss gāzesvadu sistēmā, kas paredzēts gāzes spiediena regulēšanai un tā uzturēšanai noteiktajās robežās neatkarīgi no gāzes patēriņa svārstībām, ar vai bez GUM izvietots skapī;
- 2.21. mājas regulators - (turpmāk - MR) iekārta, kas paredzēta gāzes spiediena regulēšanai un tā uzturēšanai noteiktajās robežās neatkarīgi no gāzes patēriņa svārstībām, ar vai bez gāzes skaitītāja, izvietota skapī ar gāzes caurplūdi līdz 12 kg/h;
- 2.22. mājas stabilizators - (turpmāk - MS) iekārta, kas paredzēta automātiskai gāzes spiediena uzturēšanai sistēmā neatkarīgi no gāzes patēriņa svārstībām, ar vai bez gāzes skaitītāja;
- 2.23. gāzes regulēšanas iekārtas - kopējs nosaukums gāzes spiediena regulēšanas iekārtām - GRM, SGRP, MR un MS;
- 2.24. elektroķīmiskās aizsardzības iekārtas – iekārtas, ar kuru pielietošanu tiek panākta pazemes tērauda gāzesvada korozijas potenciāla elektriskā kontrole, pretkorozijas aizsardzības nodrošināšanai;
- 2.25. sistēmas iekārtas - gāzesvadu sistēmas regulēšanas, uzskaites, katodaizsardzības, zibensaizsardzības, telemetrijas, mērīšanas, kā arī citas tehnoloģiskās iekārtas, kas izvietotas gāzesvadu sistēmā;
- 2.26. izpūšana - process, kurā izvada gaisu vai inerto gāzi no gāzesvadu sistēmas, lai to aizstātu ar gāzi vai pretējs process;
- 2.27. kombinētā pārbaude - procedūra, kurā nosaka, vai gāzesvadu sistēma atbilst mehāniskās stiprības un hermētiskuma prasībām;
- 2.28. hermētiskuma pārbaude - procedūra, kurā nosaka, vai gāzes gāzesvadu sistēma atbilst hermētiskuma prasībām;
- 2.29. maksimālais darba spiediens - maksimālais spiediens, ar kādu gāzesvadu sistēmu var pastāvīgi darbināt normālos darba apstākļos, ja nav ierīču darba režīma un gāzes plūsmas traucējumu;
- 2.30. stiprības pārbaude - procedūra, ar kuru nosaka, vai gāzesvadu sistēma atbilst mehāniskās stiprības prasībām;
- 2.31. pārbaudes spiediens - spiediens gāzesvadu sistēmā tās hermētiskuma un stiprības pārbaudes laikā;
- 2.32. spiediens - manometriskais spiediens, kas mērīts statiskā gāzes stāvoklī.
3. Gāzesvadu sistēmas projektēšanai, darbiem un nodošanai ekspluatācijā piemēro spēkā esošos normatīvos aktus, kā arī Latvijas nacionālo standartu (turpmāk - LVS) prasības, Latvijas nacionālo standartu statusā adaptēto starptautisko un citu standartizāciju organizāciju standartu prasības, un standartus, kurus tīmekļa vietnē www.lvs.lv ir publicējusi nacionālā standartizācijas institūcija, tajā skaitā:
- 3.1. LVS 451-1:2011 "Sašķidrinātās naftasgāzes gāzapgādes sistēmu projektēšana, uzstādīšana un nodošana ekspluatācijā";
- 3.2. LVS EN 1127-1:2011 "Sprādzienbīstama vide. Sprādziena novēršana un aizsardzība. 1.daļa: Pamatnorādījumi un metodoloģija";

- 3.3. LVS EN 1775:2007 "Gāzapgāde. Ēku cauruļvadu sistēma. Maksimālais darba spiediens līdz 5 bar (ieskaitot). Funkcionālie ieteikumi" (turpmāk – LVS EN 1775);
- 3.4. LVS EN 10288:2003 "Tērauda caurules un veidgabali zemē un ūdenī iebūvētiem cauruļvadiem. Ekstrudēti divkārtu ārējie polietilēnpārklājumi";
- 3.5. LVS EN 10289:2003 "Tērauda caurules un veidgabali zemē un ūdenī iebūvētiem cauruļvadiem. Šķidrā veidā uzklātu epoksīdsveķu un epoksīdmodificētu materiālu ārējie pārklājumi";
- 3.6. LVS EN 10290:2003 "Tērauda caurules un veidgabali zemē un ūdenī iebūvētiem cauruļvadiem. Šķidrā veidā uzklātu poliuretāna un poliuretānmodificētu materiālu ārējie pārklājumi";
- 3.7. LVS EN 10300:2006 "Tērauda caurules un veidgabali zemē un ūdenī iebūvētiem cauruļvadiem. Karsti klājamie bitumena ārējā pārklājuma materiāli";
- 3.8. LVS EN 12007-2:2012 "Gāzes infrastruktūra. Cauruļvadi ar maksimālo pieļaujamo darba spiedienu līdz 16 bar ieskaitot. (turpmāk - LVS EN 12007-2);
- 3.9. LVS EN 12068:2001 "Katodaizsardzība - Ārējie organiskie pārklājumi pazemes vai zemūdens tērauda cauruļvadu korozijaizsardzībai un katodaizsardzībai - Lentas un sarūkošie materiāli.";
- 3.10. LVS ISO 12176-1:2013 "Plastmasas caurules un veidgabali. Iekārta polietilēna cauruļsistēmu savienošanai ar kausēšanu. 1.daļa: Sadurmetināšana" un standartam LVS ISO 12176-2:2008 "Plastmasas caurules un veidgabali. Iekārta polietilēna cauruļsistēmu savienošanai ar kausēšanu. 2. daļa: Metināšana ar elektrouzmavām" (turpmāk - LVS ISO 12176-1);
- 3.11. LVS EN 12327:2012 "Gāzes infrastruktūra. Spiediena pārbaude, pieņemšana ekspluatācijā un ekspluatācijas pārtraukšanas kārtība. Funkcionālās prasības" (turpmāk - LVS EN 12327);
- 3.12. LVS EN 12732+A1:2014 "Gāzes infrastruktūra. Tērauda cauruļvadu metināšana. Funkcionālās prasības" (turpmāk - LVS EN 12732);
- 3.13. LVS EN 12799:2015 "Cietlodēšana - Nesagraujošā pārbaude cietlodētiem savienojumiem" (turpmāk - LVS EN 12799);
- 3.14. LVS EN 12954:2001 "Pazemes vai zemūdens metāla konstrukciju katodaizsardzība. Vispārējie principi un cauruļu pielietojums";
- 3.15. LVS EN ISO 12944-4:1998 "Krāsas un lakas. Tērauda konstrukciju pretkorozijas aizsardzība ar aizsargkrāsu sistēmām." (turpmāk – LVS EN ISO 12944) (turpmāk - LVS EN ISO 12944);
- 3.16. LVS EN ISO 13585:2012 "Cietlodēšana. Kvalifikācijas pārbaude lodētājiem un lodēšanas operatoriem (ISO 13585:2012)" (turpmāk - LVS EN ISO 13585);
- 3.17. LVS EN ISO 14731:2008 "Metināšanas darbu uzraudzība. Uzdevumi, atbildība" (turpmāk - LVS EN ISO 14731);
- 3.18. LVS EN ISO 17637:2011 "Metināto šuvju nesagraujošā testēšana. Vizuālā pārbaude kausēšanas metināšanas savienojumiem" (turpmāk - LVS EN ISO 17637);
- 3.19. LVS EN ISO 21809-1:2011 "Naftas un dabasgāzes rūpniecība. Cauruļtransporta sistēmās pazemē vai zem ūdens lietojamu cauruļvadu ārējie pārklājumi. 1. daļa. Poliolefīna pārklājumi (trīs kārtu polietilēna (PE) un trīs kārtu polipropilēna (PP))" (turpmāk - LVS EN ISO 21809-1);
- 3.20. LVS EN 60079 sērijas standarti par elektroierīcēm spārdzienbīstamu gāzu vidē – turpmāk saistošie standarti.

4. Projektējot gāzesvadu sistēmu vai izstrādājot tehniskos risinājumus, jānodrošina būvprojekta vai tehniskā risinājuma izstrāde vispārīgajos un speciālajos būvnoteikumos un citos saistošajos normatīvajos aktos noteiktā apjomā, kā arī ievērojot standartu, kurus tīmekļa vietnē www.lvs.lv ir publicējusi nacionālā standartizācijas institūcija prsības
5. Gāzesvadu sistēmu projektē, darbus veic un nodod ekspluatācijā tā, lai nodrošinātu tās drošu un nepārtrauktu apgādi ar gāzi, energoefektīvu un inženiertehniskās kvalitātes principiem atbilstošu lietošanu visā tās ekspluatācijas laikā, kā arī nodrošinot atbilstību būvei izvirzāmajām būtiskajām prasībām, un normatīvajiem aktiem par spiedieniekārtām un to kompleksiem.
6. Ja nav iespējams ievērot šajā būvnormatīvā un saistošajos normatīvajos aktos noteiktos nosacījumus, atkāpes no tām pieļaujamās, ar nosacījumu, ka tiek pamatots, kāpēc nav izmantots paredzētais risinājums un ka alternatīvos risinājumos tiek ievēroti šādi nosacījumi:
- 6.1. iespējams nodrošināt būvprojekta vai tehniskā risinājuma atbilstību šajā būvnormatīvā un saistošajos standartos noteiktajiem pamatprincipiem, Būvniecības likuma un citu normatīvo aktu prasībām;
- 6.2. attiecīgajos speciālajos būvnoteikumosnoteiktajā kārtībā būvprojekts vai tehniskais risinājums ir saskaņots ar gāzes piegādātāju un tehnisko noteikumu izsniedzējiem.
7. Sistēmas iekārtām, kas uzstādītas gāzes regulēšanas iekārtās jāatbilst spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem par sprādzienbīstamā vidē lietojamām iekārtām un aizsargsistēmām.
8. Gāzesvadu noslēgierīču, regulēšanas ierīču un citu izpildmehānismu elektropiedziņai jābūt sprādziendrošai atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem par iekārtu elektrodrošību, elektromagnētisko saderību un sprādzienbīstamā vidē lietojamām iekārtām un aizsargsistēmām.
9. Gāzesvadu sistēmas gāzesvadu diametru nosaka hidrauliskajā aprēķinā. Gāzesvada hidrauliskie aprēķini veicami ar piemērotu datorprogrammu palīdzību vai izmantojot speciālas tabulas un nomogrammas.
10. Gadījumos, kad gāzapgāde ir ar sašķidrināto naftas gāzi un plānota pāreja uz apgādi ar dabasgāzi, gāzesvadi ir jāprojektē tā, lai tos būtu iespējams vēlāk izmantot dabasgāzei, atbilstoši Latvijas būvnormatīvu LBN 241-15 "Dabasgāzes iekšējo gāzesvadu sistēma" un LBN 242-15 "Dabasgāzes ārējo gāzesvadu sistēma" prasībām.
11. Atkarībā no gāzes spiediena gāzesvadu sistēmā ir šādas spiedienu kategorijas:

1.	Zemais spiediens		līdz 0,005 MPa (ieskaitot)
2.	Vidējais spiediens (I klase)	virs 0,005 MPa	līdz 0,01MPa (ieskaitot)
3.	Vidējais spiediens (II klase)	virs 0,01 MPa	līdz 0,4 MPa (ieskaitot)
4.	Augstais spiediens (I klase)	virs 0,4 MPa	līdz 0,6 MPa (ieskaitot)
5.	Augstais spiediens (II klase)	virs 0,6 MPa	līdz 1,2 MPa (ieskaitot)
6.	Augstais spiediens (III klase)	virs 1,2 MPa	līdz 1,6 MPa (ieskaitot)

2. Būvizstrādājumi

12. Gāzesvadu sistēmas būvniecībā un remontdarbos izmanto ekspluatācijā drošus komplektējošos izstrādājumus un nokomplektētās sistēmas iekārtas, gāzes iekārtas un aparātus un citus būvizstrādājumus, kuru kvalitāte un atbilstība apliecināta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
13. Iekšējo gāzesvadu sistēmu būvē no metāla (tērauda, vara) caurulēm. Gāzes aparāta pievienošanai atļauts izmantot stiegrotas lokana materiāla caurules, kuru atbilstība apliecināta šim lietojuma mērķim, bet laboratorijas